

Til Barnevernsetvalget
Fra Skeiv Ungdom

Oslo, 21.oktober 2021

Innspill til Barnevernsetvalget fra Skeiv Ungdom

Vi i Skeiv Ungdom takker for muligheten til å sende inn skriftlig innspill til barnevernsetvalget og for møtet vi hadde med utvalget i august 2021. Skeiv Ungdom er Norges største ungdomsorganisasjon for skeive barn og ungdom. Vi er en nasjonal rusfri ungdomsorganisasjon med 13 lokallag fordelt i alle fylker over hele landet. Vi arbeider for et samfunn fri fra diskriminering og for inkludering av mangfoldet.

Bakgrunn for innspillet

Skeive i Norge kommer dessverre dårlig ut på de fleste statistikker når det gjelder rus, psykisk helse, seksuelle overgrep og levevilkår¹. Årsakene til dette ligger ofte i et marginalisert liv som minoritet, hvor skeive opplever diskriminering, vold, hatkriminalitet, mobbing og minoritetsstress². Derfor arbeider Skeiv Ungdom spesielt mye med å skape trygge rusfrie møteplasser for skeive barn og unge i Norge. Vi retter oss primært mot aldersgruppen 13-30 år og tilbyr sosiale møteplasser lokalt hvor lokallag finner på aktiviteter sammen og skaper samhald. Videre har vi et nasjonalt samtale- og chattetilbud kalt Ungdomstelefonen. I tillegg har vi opprettet en lavterskel og digital nasjonal samtalegruppe i regi av vår psykisk helse-koordinator.

Til dette innspillet har vi utført lengre individuelle samtaler med seks ulike brukerrepresentanter fra vår organisasjon som har egenerfaring med barnevernet. De har alle vært involvert i barnevernet i store deler av barndommen og flere er fremdeles involvert hos de. Disse samtalene kombinert med stabens arbeid med våre medlemmer over lengre tid, samt kunnskap om forskning på skeives liv i Norge er bakgrunnen for innspillet vi herved sender dere.

¹ Livskvalitet i Norge 2020 - SSB. Støren, Kristina Strand. Rønning, Elisabeth. Gram, Karin Hamre.

² Minoritetsstress er en tilleggsbelastning man blir utsatt for som minoritet. Det handler om kronisk stress pga. at man har opplevd negative sanksjoner og/eller frykten for at det hende (igjen). Negative sanksjoner kan være alt fra vold og diskriminering, til subtile negativ bemerkninger og lignende fra majoriteten. Jessen, Reidar Schei: *minoritetsstress* i *Store norske leksikon* på snl.no. Hentet 21. oktober 2021 fra <https://snl.no/minoritetsstress>

Begrepsavklaring

For ordens skyld ønsker vi å spesifisere noen begreper vi bruker gjennomgående i teksten. Skeiv er paraplybegrepet vi bruker for mennesker som for eksempel er lesbiske, homofile, bifile, transpersoner og interkjønn. Altså alle mennesker som bryter med samfunnets normer på kjønn og seksualitet. Videre når vi refererer til "barn" i teksten mener vi alle barn fra 0 til 18 år, ikke kun de under 13 år. Vi opererer med begrepet ungdom når vi refererer til unge mellom 13-30 år.

Barn og ungdom må bli lyttet til og få ha reell medbestemmelsesrett over eget liv

Det ligger i ordet barnevern, at det handler om å verne barna i samfunnet. Likevel er tilbakemeldingene fra samtlige av våre medlemmer at de opplever å ikke bli lyttet til av barnevernet, samt å ikke ha noen reell medbestemmelsesrett over sitt eget liv. Dette er svært alvorlig. Valg og avgjørelser tas over hodet på barna og de opplever i liten eller ingen grad å få informasjon om hva som skal skje, hvorfor det skjer og når det skjer. Dette i seg selv skaper usikkerhet og enorm psykisk belastning. Våre medlemmer ber innstendig; "Lytt til meg. Informer meg før dere tar valg som påvirker mitt liv. Spør meg om hva jeg vil, spør hvordan det *egentlig* går med meg. Gi meg et reelt handlingsvalg".

Løsningsforslag til denne utfordringen mener vi er følgende:

1. Gi barna et "trygt rom" for å prate i overført betydning

Barna ønsker og trenger å få ha individuelle samtaler alene med saksbehandler, barnevern og terapeuter. Det er umulig for barna å tørre å fortelle hvordan de egentlig har det og hva de egentlig trenger hvis de sitter i et rom fullt av voksne, spesielt hvis de også sitter der med biologisk familie eller fosterfamilie. Barna er lojale og de er redde for å såre de voksne i livet sitt eller si noe galt som kan gi de konsekvenser når barnevernet ikke er tilstede.

2. Kommunikasjon og dialog med barna

Informere og forklar barna hele veien om ting som skal skje eller ting som det vurderes om skal skje, selv fra barna er veldig små. Barna må bli snakket til direkte og få forklart hele veien hva det er som skjer og hvorfor dette må skje. De opplever å bli tatt ut av sine hjem uten forklaring eller få tiltak uten å skjønne hvorfor. Ikke påfør barna

overraskelser og avgjørelser uten deres viten som oppfattes både ustabil og traumatiserende for de. Kommuniser med barna!

3. Gi barna medbestemmelsesrett i eget liv

Barna forteller oss at de opplever at valg tas uten at deres mening og stemme blir hørt. Dette oppleves som frustrerende og gjør det vanskelig for barna å være motiverte til tiltakene barnevernet trer over deres hoder.

Videre forteller de at biologiske foreldre sine rettigheter, synspunkter og behov blir prioritert foran barnas egne. Et eksempel på dette som går igjen er barn som har blitt permanent flyttet til et omsorgshjem, men likevel må treffe sine biologiske foreldre et visst antall timer hvert år. Samtlige forteller at dette ikke er noe de ønsker selv, men det er ingen som spør de eller har gitt de noe valg. De opplever disse møtene med sine biologiske foreldre som psykisk belastende og noe som gjøres utelukkende for å tilfredstille foreldrenes og barnevernets ønsker. Hvis et barn ikke ønsker å se sine biologiske foreldre, så må de kunne få slippe dette og få et valg.

Innfør rettighetsfestet tilbud på psykisk helsehjelp

Vi mener at alle barn og unge involvert i barnevernet må få umiddelbar og langvarig psykisk helsehjelp som en rettighetsfestet tiltak og tilbud uavhengig av om de tilsynelatende "fungerer fint" eller ikke. I våre dybdeintervjuer med våre 6 ulike brukerrepresentanter kom det frem at de færreste i det hele tatt hadde fått noe tilbud om samtalerterapi eller annen psykisk helsehjelp. Samtlige sa likevel at det er noe de trengte og ønsket, og at de i dag må leve med konsekvensene av å aldri ha fått bearbeidet hendelser eller fått den oppfølgingen de trengte og fremdeles trenger.

Samtlige som ikke hadde fått tilbud om eller noe form for psykisk helsehjelp fortalte at de oppførte seg eksemplariske, pliktoppfyllende og holdt alt inni i seg selv. Dermed ble de oppfattet som velfungerende av de rundt seg, selv om de egentlig hadde desperat behov for å snakke med en kvalifisert psykolog om det de bærte inni seg. De fleste hadde /har et tilbud hvor en ansatt fra barnevernet møter de et par ganger i året for å "henge" og se hvordan det går. Dette syns samtlige er helt greit, men sier at det ikke gir de noe forbedring psykisk eller bidrar til at de faktisk tør å dele hvordan de har det. Samtlige var også positive til gruppeterapi og andre former for psykisk helsehjelp som

innebar å få snakke med og dele erfaringer med andre barn og unge som har lignende opplevelser.

Innfør obligatorisk kompetansehevelseskurs i barnevernet, fosterfamilier og utdanningene innenfor barnevern

Alle ansatte i barnevernet og på institusjoner, enten det er offentlige eller private tilbud, må innføre obligatoriske kompetansehevende kurs og etterutdanning i mangfoldskompetanse. For eksempel er Rosa Kompetanse Barnevern et godt tilbud. Videre må alle utdannelser innenfor barnevernsfeltet innføre mangfoldskompetanse i pensum, da spesielt innenfor kjønn- og seksualitetsmangfold. Utviklingen for å få dette inn på pensum og i fagene må gjerne gjøres i tett samarbeid med oss som er aktører innenfor skeives rettigheter.

Vi mener også at fosterfamilier av alle slag må få obligatorisk kurs i mangfold og inkludering. Vi har flere medlemmer som har blitt kastet ut av sine fosterforeldre basert på at de har brutt med normen for kjønn og seksualitet. Dette har skjedd nå i 2021. Slike tilfeller er enormt kritikkverdige og forkastelige. Likevel bunner dette i fordommer hos fosterfamiliene basert på kunnskapsløshet, og dermed er det barnevernet og staten sin oppgave å gi denne kunnskapen til fosterfamiliene slik at de er rustet til å inkludere og ta vare på sine fosterbarn, uavhengig av deres kjønn og seksualitet.

Skeive barn og unge uten familie

Tilslutt vil vi påpeke det tankekorset vi også sa til dere på det muntlige høringsinnspillet i august. Vi opplever at våre barn og unge, altså skeive barn og unge, blir kastet ut av sine egne hjem av sin egen biologiske familie fordi de bryter med normene for kjønn og seksualitet. Vi opplever skeive barn av sin egen biologisk familie blir diskriminert, trakassert og utsatt for psykisk og fysisk vold fordi de er skeive.

Skeive unges hovedutfordring er derfor ikke at barnevernet aktivt må hente de ut, men at barnevernet etter rop om hjelp fra barnet selv må gi barnet et sted å bo på institusjon, hybel eller fosterfamilie fordi biologisk familie ikke vil ha dem. Det eneste som kan endre på dette er økt kunnskap i samfunnet for å skape holdningsendringer og inkludering av mangfoldet.

Hvis man er en skeiv ungdom eller barn uten kontakt med biologisk familie og plassert på institusjon eller hybel, uten noen langvarig relasjon til en fosterfamilie, så er man en

ekstrem sårbar minoritet. Man er et ungt menneske, ofte et barn, som står alene i verden og som ikke har en familie eller andre mennesker i livet deres som gir de betingelsesløs kjærlighet. Disse skeive barna og ungdommene må bli spesielt ivaretatt av barnevernet i form av reell, stabil og langvarig omsorg. Også etter fylte 18 år. Dette forteller våre brukerrepresentanter at de ikke har opplevd eller opplever, og dette er svært kritikkverdig.

For at skeive barn og unge skal få en sjanse til å leve et godt liv som barn og få gode voksenliv med gode levevilkår, så må barnevernet forbedre seg på mange områdene. Da må barnets vern komme foran biologisk familie og fosterfamilie sitt vern. Da må barnets stemme bli lyttet til og da må barna få psykologisk helsehjelp kontinuerlig over en lang periode.

På vegne av Skeiv Ungdom,

Odd Thomassen
Leder i Skeiv Ungdom